Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

4 октомври 2024 година*

„Преюдициално запитване — Предоставяне на международна закрила — Директива 2013/32/ЕС — Член 38 — Член 18 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Понятие за сигурна трета страна — Квалифициране на Република Турция като сигурна трета страна — Обратно приемане на кандидатите за международна закрила в третата страна — Отказ“

По дело C-134/23

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Symvoulio tis Epikrateias (Държавен съвет, Гърция) с акт от 3 февруари 2023 г., постъпил в Съда на 7 март 2023 г., в рамките на производство по дело

Somateio „Elliniko Symvoulio gia tous Prosfyges“,

Astiki Mi Kerdoskopiki Etaireia „Ypostirixi Prosfygon sto Aigaio“

срещу

Ypourgos Exoterikon,

Ypourgos Metanastefsis kai Asylou

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: C. Lycourgos, председател на състава, O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin и L. S. Rossi (докладчик), съдии,

генерален адвокат: P. Pikamäe,

секретар: S. Spyropoulos, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 14 март 2024 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за Somateio „Elliniko Symvoulio gia tous Prosfyges“, от V. Papadopoulos, dikigoros,

* Език на производството: гръцки.

– за Astiki Mi Kerdoskopiki Etaireia „Ypostirixi Prosfygon sto Aigaio“, от E. Spathana, dikigoros,

– за гръцкото правителство, от Z. Chatzipavlou, K. Georgiadis, G. Karipsiadis, T. Papadopoulou и S. Spyropoulos, в качеството на представители,

– за чешкото правителство, от A. Edelmannová, M. Smolek и J. Vláčil, в качеството на представители,

– за германското правителство, от J. Möller и R. Kanitz, в качеството на представители,

– за кипърското правителство, от I. Neophytou и F. Sotiriou, в качеството на представители,

– за унгарското правителство, от Zs. Biró-Tóth и M. Z. Fehér, в качеството на представители,

– за нидерландското правителство, от M. K. Bulterman и A. Hanje, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от A. Azéma и A. Katsimerou, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 13 юни 2024 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 38 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (ОВ L 180, 2013 г., стр. 60) във връзка с член 18 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Somateio „Elliniko Symvoulio gia tous Prosfyges“ (сдружение „Гръцки съвет за бежанците“, Гърция) и Astiki Mi Kerdoskopiki Etaireia „Ypostirixi Prosfygon sto Aigaio“ (дружество с нестопанска цел „Подкрепа за бежанците в района на Егейско море“, Гърция), всяко от които извършва дейност в подкрепа на бежанците, от една страна, и Ypourgos Exoterikon (министър на външните работи, Гърция) и Ypourgos Metanastefsis kai Asylou (министър на имиграцията и убежището, Гърция), от друга страна, по повод на валидността на приети съвместно от последните министерски постановления, в които Република Турция е посочена като „сигурна трета страна“ за някои категории кандидати за международна закрила.

Правна уредба

Правото на Съюза

Споразумението между ЕС и Турция за обратно приемане

3 На 16 декември 2013 г. Европейският съюз и Република Турция сключват споразумение за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица (ОВ L 134, 2014 г., стр. 3, наричано по-нататък „Споразумението между ЕС и Турция за обратно приемане“). Това споразумение е ратифицирано от името на Съюза с Решение 2014/252/ЕС на Съвета от 14 април 2014 г. (ОВ L134, 2014 г., стр. 1, и поправка в ОВ L 331, 2014 г., стр. 40).

4 Член 4, параграф 1 от Споразумението между ЕС и Турция за обратно приемане гласи:

„Турция приема обратно, по молба на държава членка и без извършване на други формалности от тази държава членка, освен предвидените в настоящото споразумение, всеки гражданин на трета държава или лице без гражданство, който/което не отговаря или вече не отговаря на действащите изисквания за влизане, престой или пребиваване на територията на молещата държава членка, при условие че в съответствие с член 10 е установено, че съответното лице:

[…]

в) е влязло незаконно и директно на територията на държавите членки, след като е пребивавало на територията на Турция или е минало транзитно през нея“.

5 По силата на Решение (ЕС) 2016/551 на Съвета от 23 март 2016 година за установяване на позицията, която да бъде заета от името на Европейския съюз в рамките на Съвместния комитет за обратно приемане, относно решение на Съвместния комитет за обратно приемане относно изпълнителните мерки за прилагането от 1 юни 2016 г. на членове 4 и 6 от Споразумението между Европейския съюз и Република Турция относно обратното приемане на незаконно пребиваващи лица (ОВ L 95, 2016 г., стр. 9), задължението, предвидено в член 4 от Споразумението между ЕС и Турция за обратно приемане, се прилага от 1 юни 2016 г.

Директива 2013/32

6 Съображения 18, 43, 44 и 46 от Директива 2013/32 гласят следното:

„(18) В интерес едновременно и на държавите членки, и на търсещите международна закрила е по молбите за международна закрила да бъде вземано решение възможно най-бързо, без това да засяга точността и пълнотата на тяхното разглеждане.

[…]

(43) Държавите членки разглеждат всички молби по същество, т.е. извършват преценка дали съответният кандидат отговаря на условията за международна закрила в съответствие с Директива 2011/95/ЕС [на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011 г., стр. 9)], освен ако настоящата директива разпорежда противното, а именно в случаите, когато може с основание да се предположи основателно, че другата страна ще пристъпи към разглеждането или ще даде достатъчна закрила. […]

(44) Държавите членки следва да нямат задължение да разглеждат по същество молба за международна закрила, когато с основание могат да очакват кандидатът, поради достатъчна връзка с трета страна, според определението на националното право, да иска да получи закрила в тази трета страна и съществуват основания да се очаква, че кандидатът ще бъде приет или повторно приет в тази страна. Държавите членки следва да процедират по този начин единствено в случаите, когато този кандидат би бил на сигурно място в съответната трета страна. С цел да се избегнат вторичн[и] движения на кандидата за убежище, следва да се установят общи принципи за приемането и определянето от страна на държавите членки на трети държави като сигурни.

[…]

(46) Когато държавите членки прилагат понятията за сигурна страна за всеки отделен случай или определят страните като сигурни чрез приемане на списъци с тази цел, те следва да вземат под внимание, inter alia, насоките и оперативните наръчници, и информацията относно страната на произход и дейностите, посочени в Регламент (ЕС) № 439/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 [година] за създаване на Европейска служба за подкрепа в областта на убежището, [ОВ L 132, 2010 г., стр. 11], включително методиката, определена в доклада на [Европейска служба за подкрепа в областта на убежището (ЕСПОУ)] във връзка с информацията относно страната на произход, както и съответните насоки на [Върховния комисар на ООН за бежанците (ВКБООН)]“.

7 Член 2 от тази директива е озаглавен „Определения“ и предвижда:

„За целите на настоящата директива:

а) „Женевска конвенция“ означава Конвенцията за статута на бежанците от 28 юли 1951 г., изменена с Нюйоркския протокол от 31 януари 1967 г.;

[…]

в) „кандидат“ означава гражданин на трета страна или лице без гражданство, който/което е подал/о молба за международна закрила, по отношение на която все още не е взето окончателно решение;

[…]

д) „окончателно решение“ е всяко решение, с което се постановява, че гражданинът на трета страна или лицето без гражданство получава статут на бежанец или статут на лице под субсидиарна закрила по силата на Директива [2011/95], и което не е последвано от обжалване в рамките на глава V от настоящата директива, независимо дали това обжалване има или няма като следствие разрешаването на кандидата да остане на територията на съответните държави членки в очакване на решение;

[…]“.

8 В глава II („Основни принципи и гаранции“) от посочената директива се съдържат членове 6—30.

9 Сред разпоредбите на глава III („Първоинстанционни процедури“) от същата директива са по-специално членове 31, 33, 35 и 38.

10 Член 31 от Директива 2013/32 е озаглавен „Процедура по разглеждане“, а параграфи 1—3 от него гласят:

„(1) В процедурата по разглеждане държавите членки обработват молбите за международна закрила в съответствие с основните принципи и гаранции по глава II.

2. Държавите членки гарантират, че процедурата по разглеждане приключва възможно най-скоро, без да се засягат точността и пълнотата на разглеждането“.

11 Член 33 от тази директива е озаглавен „Недопустими молби“ и гласи:

„(1) В допълнение към случаите, в които молбата не се разглежда, в съответствие с Регламент (ЕС) № 604/2013 [на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (ОВ L 180, 2013 г., стр. 31)], от държавите членки не се изисква да разглеждат дали кандидатът отговаря на условията за международна закрила в съответствие с Директива [2011/95], когато молбата се счете за недопустима съгласно настоящия член.

2. Държавите членки могат да приемат, че една молба за международна закрила е недопустима единствено ако:

а) друга държава членка е предоставила международна закрила;

б) страна, която не е държава членка, се счита за първа страна на убежище за кандидата по силата на член 35;

в) страна, която не е държава членка, се счита като сигурна трета страна за кандидата съгласно член 38;

[…]“.

12 Член 35 от тази директива е озаглавен „Понятие за първа страна на убежище“ и предвижда:

„Една страна може да се разглежда като първа страна на убежище за определен кандидат, ако:

а) кандидатът е признат за бежанец в тази страна и все още се ползва от тази закрила; или

б) кандидатът се ползва от друга закрила в тази държава, като включително се ползва от принципа на забрана за връщане;

при условие че бъде повторно приет в тази страна.

При прилагането на понятието за първа страна на убежище към личното положение на кандидата държавите членки могат да взимат под внимание член 38, параграф 1. Кандидатът има право да обжалва прилагането на понятието за първа страна на убежище в неговия конкретен случай“.

13 Член 38 от същата директива е озаглавен „Понятие за сигурна трета страна“ и гласи:

„(1) Държавите членки могат да прилагат понятието за сигурна трета страна само ако компетентните органи са се убедили, че в съответната трета страна към кандидата за международна закрила ще се отнасят в съответствие със следните принципи:

а) кандидатите за убежище не са заплашени поради раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или поради политически убеждения за живота и за свободата си;

б) няма опасност от тежко посегателство според определението в Директива [2011/95];

в) спазва се принципът на забрана за връщане в съответствие с Женевската конвенция;

г) спазва се забраната за репатриране в нарушение на правото на защита от мъчения и жестоко, нехуманно или унизително отношение, както е предвидена от международното право; и

д) съществува възможност да се поиска признаване на статута на бежанец и когато той бъде признат, да се ползва закрила в съответствие с Женевската конвенция.

2. Прилагането на понятието за сигурна трета страна се подчинява на нормите на националното право, а именно:

а) нормите, които предвиждат съществуването на връзка между кандидата и съответната трета страна, на основание на която е основателно кандидатът да отиде в тази страна;

б) нормите, които се отнасят до прилаганите от компетентните органи методи, с които да се убедят, че понятието за сигурна трета страна може да се приложи спрямо определена страна и определен кандидат. Тези методи предвиждат [проверка във всеки конкретен случай] на сигурността в страната за съответния кандидат и/или определянето от дадена държава членка на страните, считани като сигурни в общ план;

в) нормите, които съответстват на международното право и които позволяват индивидуално разглеждане с цел определяне дали дадена трета страна е сигурна за определен кандидат, което най-малкото дава възможност на кандидата да обжалва прилагането на понятието за сигурна трета страна поради това, че въпросната трета страна не е сигурна в неговия конкретен случай. На кандидата също така се разрешава да обжалва наличието на връзка между него и въпросната трета страна в съответствие с буква а).

3. Когато прилагат решение, което се основава единствено на настоящия член, държавите членки:

а) информират за това кандидата; и

б) му предоставят документ, с който информират властите на третата страна, на езика на тази страна, че молбата не е била разгледана по същество.

4. Когато трета страна не разреши на кандидата влизането му на нейна територия, държавите членки гарантират, че на това лице е предоставен достъп до процедурата в съответствие с основните принципи и гаранции по глава II.

5. Държавите членки информират редовно [Европейската комисия] за трети страни, към които се прилага това понятие, в съответствие с разпоредбите на настоящия член“.

Регламент (ЕС) 2024/1348

14 Директива 2013/32 е отменена с Регламент (ЕС) 2024/1348 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 година за установяване на обща процедура за международна закрила в Съюза и за отмяна на Директива 2013/32/ЕС (ОВ L, 2024/1348), считано от 12 юни 2026 г. съгласно член 79, параграф 2 от посочения регламент.

Гръцкото право

Закон относно международната закрила

15 Nomos 4636/2019 peri diethnous prostasias kai alles diatakseis (Закон № 4636/2019 относно международната закрила и други разпоредби) (FEK A’ 169/1.11.2019), в приложимата спрямо спора в главното производство редакция (наричан по-нататък „Законът относно международната закрила“), транспонира Директива 2013/32 в гръцкия правен ред.

16 Съгласно член 84, параграф 1, буква d) от Закона относно международната закрила компетентните органи отхвърлят молба за международна закрила като недопустима, когато държава, която не е държава членка, се счита за сигурна трета страна за кандидата по силата на член 86 от този закон.

17 Член 86, параграф 1 от гръцкия Закон относно международната закрила определя кумулативните условия за квалифицирането на трета държава като „сигурна трета страна“.

18 Съгласно параграф 2 на член 86 от посочения закон спазването на критериите по параграф 1 от този член се проверява за всеки отделен случай и за всеки кандидат поотделно, освен ако третата страна не е определена като сигурна по принцип и не е включена в националния списък на сигурните трети страни. Ако случаят е такъв, кандидатът за международна закрила може да оспори прилагането на понятието за „сигурна трета страна“ с мотива, че съответната трета страна не е сигурна в конкретните обстоятелства, свързани с него. В съответствие с член 86, параграф 3 от посочения закон междуведомствено постановление определя третите страни, определени като сигурни за някои категории кандидати за убежище, в зависимост от присъщите им характеристики за целите на разглеждането на молбите за международна закрила.

19 Съгласно член 86, параграф 5 от същия закон, ако горепосочената трета държава не разреши на кандидата да влезе на нейна територия, молбата му се разглежда по същество от органите, които са компетентни да вземат решение.

Първото и второто междуведомствено постановление

20 На основание член 86, параграф 3 от Закона относно международната закрила е прието Koini Ypourgiki Apofasi 42799/3.6.2021 „Kathorismos triton choron pou charaktirizontai os asfaleis kai katartisi ethnikou katalogou, kata ta orizomena sto arthro 86 tou nomou 4636/2019 (A’169)“ (междуведомствено постановление № 42799/3.6.2021 г., озаглавено „Определяне на трети страни, квалифицирани като сигурни, и създаване на национален списък съгласно разпоредбите на член 86 от Закон № 4636/2019 (A’169)“, FEK B 2425/7.6.2021 г., наричано по-нататък „първото междуведомствено постановление“).

21 В това междуведомствено постановление Република Турция е квалифицирана като сигурна трета страна за кандидатите за международна закрила с произход от Сирия, Афганистан, Пакистан, Бангладеш или Сомалия.

22 Първото междуведомствено постановление е заменено с Koini Ypourgiki Apofasi 458568/15.12.2021 „Tropopoiisi tis yp.ar. 42799/03.06.2021 koinis apofasis ton Ypourgon Exoterikon kai Metanastefsis kai Asylou „Kathorismos triton choron pou charaktirizontai os asfaleis kai katartisi ethnikou katalogou, kata ta orizomena sto arthro 86 tou nomou 4636/2019 (A’169)” (B’ 2425)“ (междуведомствено постановление № 458568/15.12.2021 г. за изменение на междуведомствено постановление № 42799/3.6.2021 г. на министъра на външните работи и на министъра на имиграцията и убежището, „Определяне на трети страни, квалифицирани като сигурни, и създаване на национален списък съгласно разпоредбите на член 86 от Закон № 4636/2019 (A’169)“) (FEK B’ 5949/16.12.2021 г.), наричано по-нататък „второто междуведомствено постановление“).

23 В това междуведомствено постановление Република Турция отново е определена като сигурна трета страна за кандидатите за международна закрила с произход от Сирия, Афганистан, Пакистан, Бангладеш или Сомалия.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

24 Жалбоподателите в главното производство са подали до запитващата юрисдикция Symvoulio tis Epikratias (Държавен съвет, Гърция) жалба за отмяна на първото и второто междуведомствено постановление, по-специално на основание че те противоречат на член 86 от гръцкия Закон относно международната закрила и на член 38 от Директива 2013/32.

25 По-конкретно, жалбоподателите в главното производство изтъкват, от една страна, че възможността за обратно приемане в Турция на засегнатите от тези постановления кандидати за международна закрила не е осигурена „чрез международни споразумения“ и от друга страна, че няма разумна перспектива за обратно приемане на същите там, тъй като от март 2020 г. и след пандемията от COVID-19 тази трета страна е преустановила обратните приемания на такива кандидати на своя територия.

26 От акта за преюдициално запитване е видно, че след като констатира, че жалбата за отмяна е допустима само в частта относно второто междуведомствено постановление, запитващата юрисдикция постановява, че твърдението за нарушение трябва да се отхвърли в частта, в която жалбоподателите в главното производство изтъкват липсата на правно задължение на Република Турция да приема обратно от Гърция кандидати за международна закрила. Всъщност, по-специално предвид Споразумението между ЕС и Турция за обратно приемане, запитващата юрисдикция приема, че Република Турция има такова правно задължение.

27 Запитващата юрисдикция обаче иска да се установи дали Република Турция действително е спазила посоченото правно задължение, предвид обстоятелството, признато и от гръцките органи, че считано от март 2020 г. и без изгледи за възможна промяна на това обстоятелство в близко бъдеще, тази трета страна е преустановила обратното приемане на своя територия на кандидатите за международна закрила, чиито молби са били отхвърлени като недопустими в Гърция въз основа на понятието за „сигурна трета страна“.

28 В това отношение запитващата юрисдикция изтъква две различни тълкувания на член 38 от Директива 2013/32, застъпвани в нея по този въпрос.

29 Съгласно първото тълкуване, застъпвано от мнозинството на членовете в състава на запитващата юрисдикция, възможността за обратно приемане на кандидата за международна закрила в съответната трета страна било предварително условие за определянето ѝ като „сигурна трета страна“ по смисъла на член 38 от посочената директива, като се има предвид по-конкретно целта, припомнена по-специално в съображение 18 и изразена също в член 31, параграф 2 от Директивата, да се гарантира, че молбите за международна закрила се разглеждат възможно най-бързо. Друго тълкуване само щяло да удължи времето за разглеждане на молбата за международна закрила и несигурността на кандидата относно престоя му в страната, в която е подал молбата си, без при това да се изключва рискът от обратното му връщане в страна, където би могъл да бъде изложен на преследване, и възможността от настъпване на смут в международните отношения. От това следвало, че държава членка не може с акт с общо приложение да определи трета страна като принципно сигурна съобразно предоставената ѝ възможност по член 38, параграф 2 от Директива 2013/32, когато въпросната трета страна не гарантира ефективното спазване на задължението, което има за приемането или за обратното

приемане на съответните кандидати за международна закрила на своя територия. При тези условия жалбата за отмяна срещу второто междуведомствено постановление следвало да бъде уважена.

30 Запитващата юрисдикция обаче посочва, че съгласно второ тълкуване на разпоредбите на Директива 2013/32 условието за приемане или за обратно приемане на кандидатите за международна закрила не било предпоставка за валидността на нормативния акт, с който дадена страна е определена като принципно сигурна, а или за валидността на индивидуалния акт, с който конкретна молба за международна закрила се отхвърля като недопустима в съответствие с понятието за сигурна трета страна, или за валидността на изпълнението на този индивидуален акт. При тези условия жалбата за отмяна на второто междуведомствено постановление следвало да се отхвърли като неоснователна.

31 При тези условия Symvoulio tis Epikrateias (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 38 от Директива [2013/32], разглеждан във връзка с член 18 от [Хартата], да се тълкува в смисъл, че не допуска национална (нормативна) уредба, определяща като принципно сигурна за определени категории кандидати за международна закрила трета страна, която, въпреки че е поела правно задължение да разреши обратно приемане на своя територия на такива категории кандидати за международна закрила, на практика не позволява от дълго време (в конкретния случай повече от [20] месеца) обратното приемане на тези категории кандидати за международна закрила, без да е разгледана възможността за промяна на позицията на тази страна в близко бъдеще

или в смисъл, че

2. обратното приемане в третата страна не представлява кумулативно условие за приемането на национален (нормативен) акт, определящ трета страна като принципно сигурна за определени категории кандидати за международна закрила, а е кумулативно условие за приемане на индивидуален акт, с който се отхвърля конкретна молба за международна закрила като недопустима въз основа на понятието „сигурна трета страна“,

или в смисъл, че

3) обратното приемане в „сигурната трета страна“ е въпрос, който трябва да се проверява само в момента на изпълнение на решението, ако решението за отхвърляне на молбата за международна закрила е основано на понятието „сигурна трета страна“?“.

Производството пред Съда

32 В преюдициалното си запитване запитващата юрисдикция моли Съда да разгледа настоящото дело по реда на бързото производство по член 105, параграф 1 от Процедурния правилник на Съда, тъй като решението на Съда засягало голям брой лица и разглежданата област била особено чувствителна.

33 На 31 март 2023 г., след като изслуша съдията докладчик и генералния адвокат, председателят на Съда реши, че това искане не следва да бъде уважено.

34 Всъщност бързото производство е процесуален способ, който следва да се прилага в случай на извънредна неотложност. Големият брой потенциално засегнати от поставените въпроси лица или правоотношения обаче сам по себе си не е изключително обстоятелство, което да обоснове разглеждането на делото по реда на бързо производство (вж. в този смисъл решение от 22 септември 2022 г., Bundesrepublik Deutschland (Административно спиране на решението за прехвърляне), C-245/21 и C-248/21, EU:C:2022:709, т. 33—35). Освен това запитващата юрисдикция не посочва нито едно обстоятелство, което дава основание настоящото дело да се характеризира като отнасящо се до извънредно кризисно положение, което по-специално не дава възможност на компетентните национални органи да предвидят необходимите мерки, за да осигурят разглеждането на молбите за международна закрила, или което възпрепятства значително функционирането на общата европейска система за убежище в очакване на отговора на Съда (вж. в този смисъл определение на председателя на Съда от 19 септември 2017 г., Magamadov, C-438/17, EU:C:2017:723, т. 18, и решение от 22 септември 2022 г., Bundesrepublik Deutschland (Административно спиране на прехвърлянето), C-245/21 и C-248/21, EU:C:2022:709, т. 36).

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

35 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 38 от Директива 2013/32 във връзка с член 18 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, която определя трета страна като принципно сигурна за някои категории кандидати за международна закрила, при положение че въпреки правното си задължение тази трета страна е преустановила общо приемането или обратното приемане на посочените кандидати на своя територия и няма обозрими изгледи това да се промени.

36 В самото начало следва да се припомни, че член 33, параграф 2 от Директива 2013/32 изброява изчерпателно случаите, в които държавите членки могат да приемат, че дадена молба за международна закрила е недопустима (решение от 8 февруари 2024 г., Bundesrepublik Deutschland (Допустимост на последваща молба), C-216/22, EU:C:2024:122, т. 26 и цитираната съдебна практика).

37 Така член 33, параграф 2, буква в) от Директивата предвижда, че държавите членки могат да приемат, че една молба за международна закрила е недопустима, ако страна, която не е държава членка, се счита за „сигурна трета страна“ за кандидата по силата на член 38 от Директивата. Съгласно предоставената от запитващата юрисдикция информация тази възможност е транспонирана във вътрешното право по силата на член 84, параграф 1, буква δ) от гръцкия Закон относно международната закрила.

38 От член 38 от Директива 2013/32 следва, че прилагането на понятието „сигурна трета страна“ зависи от спазването на кумулативните условия, предвидени в параграфи 1—4 от него (решения от 19 март 2020 г., Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa), C-564/18, EU:C:2020:218, т. 36, и от 16 ноември 2021 г., Комисия/Унгария (Инкриминиране на оказването на помощ на търсещите убежище лица), C-821/19, EU:C:2021:930, т. 36 и цитираната съдебна практика).

39 Първо, член 38, параграф 1 от Директивата предвижда, че държавите членки могат да прилагат понятието „сигурна трета страна“ само ако са се убедили, че в съответната трета страна към кандидата за международна закрила ще се отнасят в съответствие с принципите, изрично посочени в букви а)—д) от тази разпоредба.

40 В случая от мотивите на преюдициалното запитване е видно, че запитващата юрисдикция окончателно е отхвърлила изложеното от жалбоподателите в главното производство основание, че Република Турция не спазва тези принципи, поради което тази юрисдикция не поставя въпрос на Съда относно тълкуването им.

41 Второ, съгласно член 38, параграф 2 от Директивата прилагането на понятието „сигурна трета страна“ се подчинява на нормите, установени от националното право. Тези норми трябва да включват по-специално нормите, които предвиждат съществуването на връзка между кандидата за международна закрила и съответната трета страна, поради която е основателно кандидатът да отиде в тази страна, нормите, отнасящи се до методите, които компетентните органи прилагат, за да се убедят, че понятието за сигурна трета страна може да се приложи спрямо определена страна или определен кандидат за международна закрила, като се уточнява, че тези методи трябва да предвиждат проверка във всеки отделен случай на сигурността в страната за съответния кандидат и/или определянето от дадена държава членка на страните, считани като сигурни в общ план, както и нормите, които съответстват на международното право и които позволяват индивидуално разглеждане с цел определяне дали дадена трета страна е сигурна за определен кандидат за международна закрила и предоставят възможност на кандидата да обжалва както прилагането на понятието за сигурна трета страна във връзка с конкретното му положение, така и наличието на връзка между него и въпросната страна.

42 Трето, член 38, параграф 3 от Директива 2013/32 изисква от държавите членки, когато изпълняват решение, основано единствено на понятието за сигурна трета страна, да информират за това кандидата и да му предоставят документ, с който да информират властите на посочената страна на езика на тази страна, че молбата за международна закрила не е била разгледана по същество. Освен това съгласно член 38, параграф 4 от Директивата, когато съответната трета страна не разреши на кандидата за тази закрила да влезе на нейна територия, държавите членки трябва да гарантират, че на това лице е предоставен достъп до процедурата в съответствие с основните принципи и гаранции по глава II от посочената директива.

43 Така, на първо място, от текста на член 38 от Директива 2013/32 следва, че той дава право на държава членка да определи с акт с общо приложение като разглежданото в главното производство второ международно постановление дадена страна като принципно сигурна трета страна за определени кандидати за международна закрила.

44 Всъщност, първо, от една страна, следва да се отбележи, че методите, които държавите членки трябва да приложат, за да се убедят, че понятието „сигурна трета страна“ може да се прилага към определена страна и които се посочват в член 38, параграф 2, буква б) от Директивата, предвиждат преценка във всеки отделен случай на сигурността на съответната страна за определен кандидат „и/или определянето от […] държава[та] членка на [третите] страни, считани като сигурни в общ план“. От друга страна, фактът, че член 38, параграф 2, буква в) от посочената директива задължава държавите членки да установят правила, които позволяват индивидуално разглеждане, за да се определи дали съответната трета страна е сигурна за определен кандидат, като му се гарантира по-специално

възможността да обжалва прилагането на понятието „сигурна трета страна“, на основание че въпросната трета страна не е сигурна в неговия конкретен случай, неизбежно означава, че държавата членка има право да определи в акт с общо приложение такава трета страна като принципно сигурна.

45 Второ, това тълкуване се потвърждава от съображения 44 и 46 от Директива 2013/32, в които изрично се посочва съответно установяването на „общи принципи за […] определянето от страна на държавите членки на трети държави като сигурни“ и вземането предвид на известно количество информация и документи, когато държавите членки „определят страните като сигурни чрез приемане на списъци с тази цел“.

46 Трето, важно е да се отбележи, че член 38 от Директива 2013/32 не поставя валидността на акта с общо приложение, с който държава членка определя дадена трета страна като сигурна по принцип, в зависимост от условието да е доказано, че съответните кандидати за международна закрила действително се приемат или се приемат обратно на територията на тази трета страна.

47 Всъщност, от една страна, доказаното приемане или обратно приемане на тези кандидати в посочената трета страна не е сред нормите, изброени в член 38, параграф 2 от тази директива, които обуславят прилагането на понятието „сигурна трета страна“ в държавите членки. От друга страна, от член 38, параграф 4 от Директивата, в който се уточнява, че „[к]огато [съответната] трета [сигурна] страна не разреши на кандидата влизането му на нейна територия, държавите членки гарантират, че на това лице е предоставен достъп до процедурата в съответствие с основните принципи и гаранции по глава II [от Директива 2013/32]“, имплицитно следва, че квалифицирането като „трета сигурна страна“ е съвместимо с отказа на тази страна да приеме или да приеме повторно кандидатите за международна закрила на своя територия.

48 Ето защо от последната разпоредба следва, че когато с акт с общо приложение държава членка е определила дадена трета страна като принципно сигурна, въпреки преустановяването от страна на последната на възможността за кандидатите за международна закрила да влязат на нейна територия, тази държава членка трябва да гарантира на всеки от съответните кандидати правото да започне процедура за разглеждане на молбата му за международна закрила.

49 Що се отнася, на второ място, до контекста на член 38 от Директива 2013/32, важно е да се вземе предвид член 35 от тази директива, който се отнася до различно основание за недопустимост на молба за международна закрила от посоченото в точка 37 от настоящото решение.

50 Както се уточнява в член 35, една страна може да се разглежда като „първа страна на убежище“ за определен кандидат, ако кандидатът е признат за бежанец в тази страна и все още се ползва от тази закрила, или на друго основание се ползва от достатъчна закрила в посочената страна, включително от принципа на забрана за връщане, „при условие че [в двата случая кандидатът] бъде повторно приет в тази страна“.

51 Следователно, за разлика от произтичащото от член 38, параграф 4 от Директива 2013/32 във връзка с понятието „сигурна трета страна“, член 35 от Директивата поставя прилагането в държавите членки на понятието „първа страна на убежище“ в зависимост от условието кандидатът действително да бъде повторно приет в така определената страна.

52 На трето място, произтичащото от текста и контекста на член 38 от Директива 2013/32 тълкуване в смисъл, че този член не поставя определянето на трета страна като сигурна по принцип в зависимост от условието съответната трета страна действително да приема или да приема обратно кандидатите за международна закрила, не противоречи на целите на Директива 2013/32, противно на посоченото от запитващата юрисдикция. По-конкретно то не противоречи на изтъкнатата в съображение 18 от Директивата цел по молбите за международна закрила да бъде вземано решение възможно най-бързо, по-специално в интерес на търсещите международна закрила, без това да засяга точността и пълнотата на тяхното разглеждане (вж. в този смисъл решение от 29 юли 2019 г., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, т. 53 и цитираната съдебна практика).

53 Всъщност, както бе посочено в точка 48 от настоящото решение, от член 38, параграф 4 от Директива 2013/32 следва, че последицата от преустановяването на приемането или обратното приемане на кандидати за международна закрила на територията на трета страна, определена като принципно сигурна от държава членка, е, че тази държава членка трябва да гарантира на посочените кандидати възможността да започнат процедура в съответствие с основните принципи и гаранции, закрепени в членове 6—30 от Директива 2013/32, съдържащи се в глава II от нея.

54 От това следва, че когато е установено, че съответната трета страна, определена от държава членка като принципно сигурна, в действителност не приема или не приема обратно съответните кандидати за международна закрила, тази държава членка не може да отхвърли молбите им за международна закрила като недопустими на основание член 33, параграф 2, буква в) от Директива 2013/32. Освен това посочената държава членка не може да отложи необосновано разглеждането на тези молби, а трябва по-специално да гарантира, че това разглеждане се извършва индивидуално в съответствие с член 10, параграф 3, буква а) от същата директива и при спазване на сроковете, посочени в член 31 от нея.

55 С оглед на изложените по-горе съображения тълкуването на член 38 от Директива 2013/32, възприето в точка 52 от настоящото решение, също така не може да лиши от полезно действие признатото на кандидата за международна закрила право, закрепено в член 18 от Хартата и конкретизирано в тази директива, да получи статут на лице, на което е предоставена международна закрила, стига да са изпълнени изискваните от правото на Съюза условия (вж. в този смисъл решение от 8 февруари 2024 г., Bundesrepublik Deutschland (Допустимост на последваща молба), C-216/22, EU:C:2024:122, т. 39).

56 Следователно на първия въпрос трябва да се отговори, че член 38 от Директива 2013/32 във връзка с член 18 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че допуска правна уредба на държава членка, която определя трета страна като принципно сигурна за някои категории кандидати за международна закрила, при положение че въпреки правното си задължение тази трета страна е преустановила общо приемането или обратното приемане на посочените кандидати на своя територия и няма обозрими изгледи това да се промени.

По втория и третия въпрос

57 Предвид отговора на първия въпрос, с оглед на който запитващата юрисдикция ще бъде в състояние да разреши спора в главното производство, отнасящ се само до валидността на нормативна разпоредба, определяща Република Турция като „сигурна трета страна“ за някои категории кандидати за международна закрила, не е необходимо да се отговаря на втория и третия въпрос.

По съдебните разноски

58 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 38 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила във връзка с член 18 от Хартата на основните права на Европейския съюз

трябва да се тълкува в смисъл, че

допуска правна уредба на държава членка, която определя трета страна като принципно сигурна за някои категории кандидати за международна закрила, при положение че въпреки правното си задължение тази трета страна е преустановила общо приемането или обратното приемане на посочените кандидати на своя територия и няма обозрими изгледи това да се промени.

Подписи